

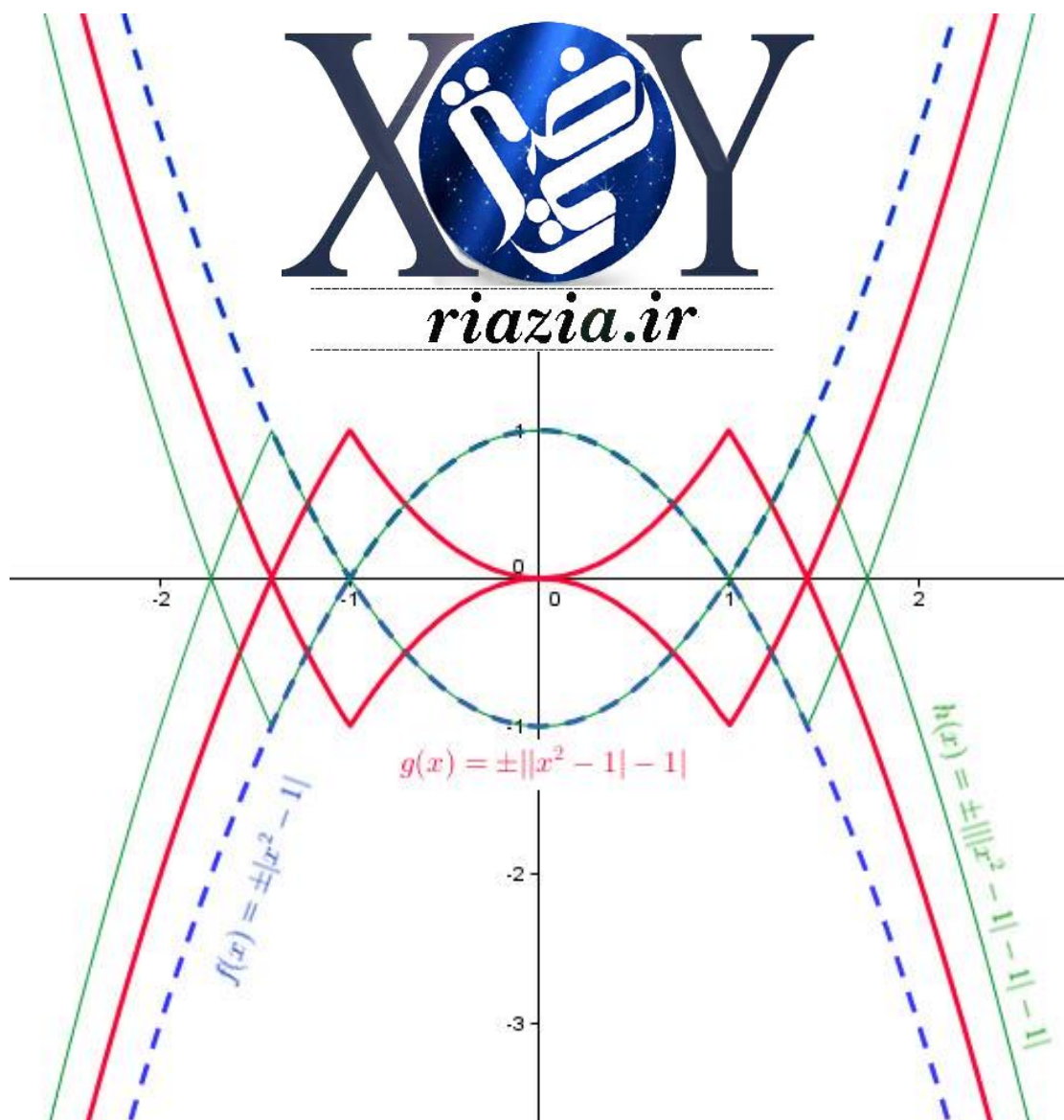
حسابان ۲

فروردین ۱۴۰۱

دوازدهم ریاضی فیزیک

پاسخ کامل مسائل کتاب درسی

مؤلف : محمد حسین مصلحی   دبیر رسمی آموزش و پرورش اصفهان

هرگونه انتشار بدون تغییر در صفحات مجاز است.
این حل المسائل رایگان در اختیار شما قرار گرفته و فروش آن به هر نحو در سایتها یا شبکه های اجتماعی و ... مورد رضایت نویسنده نیست.

فهرست مطالب :

		درصفحه	کل مسائل
		۴	صفحه ۱۱
		۶	صفحه ۲۱
		۸	صفحه ۳۳
		۱۰	صفحه ۴۴
		۱۲	صفحه ۵۸
		۱۴	صفحه ۶۹
		۱۵	صفحه ۸۱
		۱۷	صفحه ۹۹
		۲۱	صفحه ۱۰۸
		۲۳	صفحه ۱۲۵
		۲۶	صفحه ۱۳۶
		۲۸	صفحه ۱۴۴

سفن آغازین

درود بر معلم که بزرگترین سرمایه هر جامعه که نسل آینده آن جامعه است ، در اختیار اوست. درود بر دانش آموز ، تنها امید بر آینده ای روشن . این کتاب الکترونیکی برگ سبزی است، تقدیم به فرزندان ایران زمین. اما چرا حل المسائل ؟

- ۱- باید دانش آموز را آگاه کرد که استفاده از حل المسائل آخرین راه است نه اولین کار. اگر پیش از تلاش برای حل مساله سراغ حل المسائل بروید ، اعتماد به نفس خود را برای حل مسائل پیش رو از دست خواهید داد و این موضوع بسیار مغرب است.
- ۲- استفاده برفی دانش آموزان از حل المسائل واقعیتی غیر قابل انکار است.
- ۳- نویسندگان حل المسائل ها گاهی از روشهای میانبر و تستی برای حل مسائل استفاده کرده و معلم متهم به پیچیده کردن حل مساله می گردد . پاسنهای موجود در این کتاب مبتنی بر روش کتاب است.
- ۴- برفی دانش آموزان به دلایلی تمام کلاسها را حضور نداشته و جوابهای صعب سوالات را در اختیار ندارند و یا دبیر فرصت حل تمام مسائل را پیدا نمی کند به دلایلی که برفی از آنها ذکر شد بر آن شدیم ، پاسخ مسائل کتاب درسی را در اختیار قرار دهیم.

مشتاقانه پذیرای نظرات و انتقادات شما هستیم.

محمد حسین مصطفی

دبیر رسمی آموزش و پرورش اصفهان

فروردین ۱۴۰۱

www.riazia.ir

@riaziar

۰۹۱۳۱۰۰۶۶۵۲

آدرس سایت

آدرس اینستاگرام

شماره همراه جهت تماس (sms)

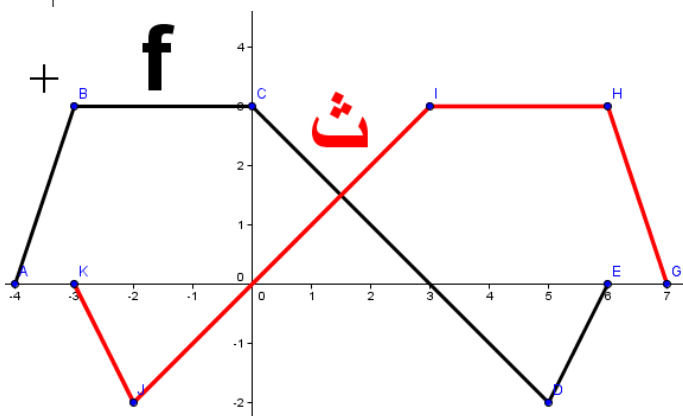
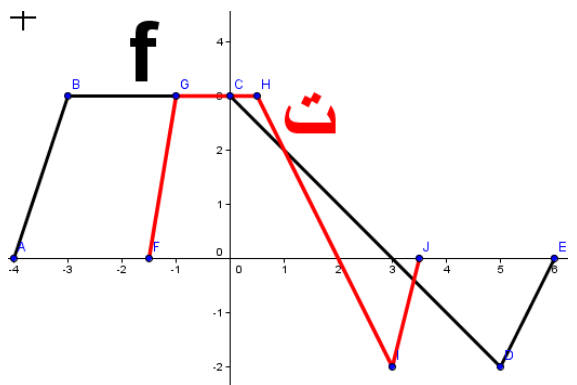
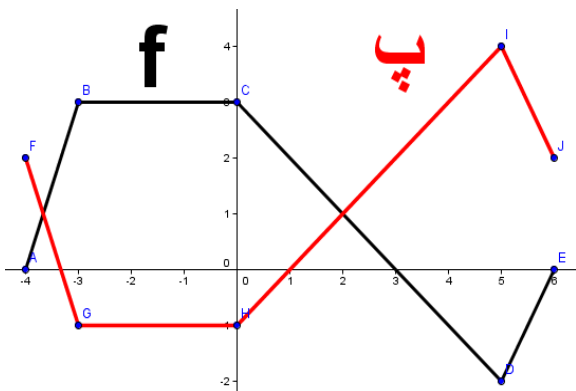
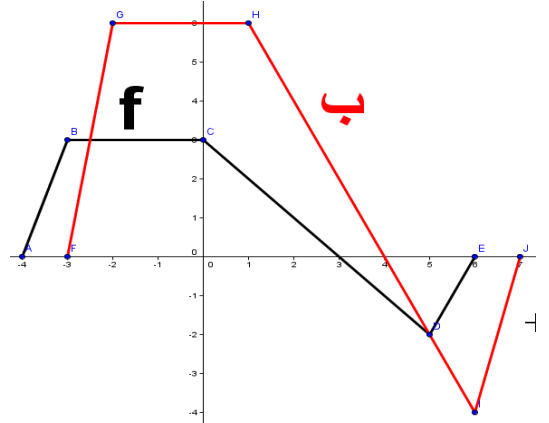
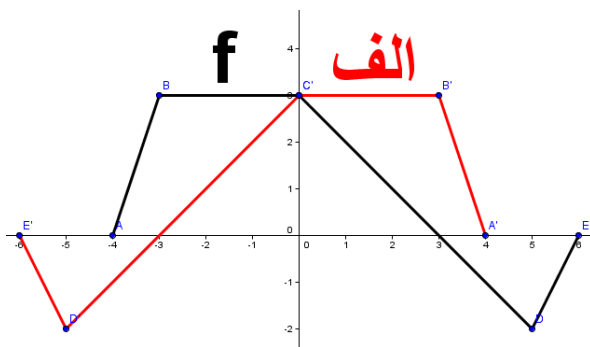
۱- الف) انتقال دو واحد به چپ (ب) انتقال دو واحد به بالا (پ) قرینه نسبت به محور x ها و انبساط عمودی با ضریب ۲ (ت) c انبساط افقی با ضریب ۲ (ث) انتقال ۲ واحد به راست و ۲ واحد به بالا (ج) f قرینه نسبت به محور y ها و انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{2}$

۲- این تابع ۵ نقطه مرزی دارد که تغییرات زیر را بر آنها انجام می دهیم

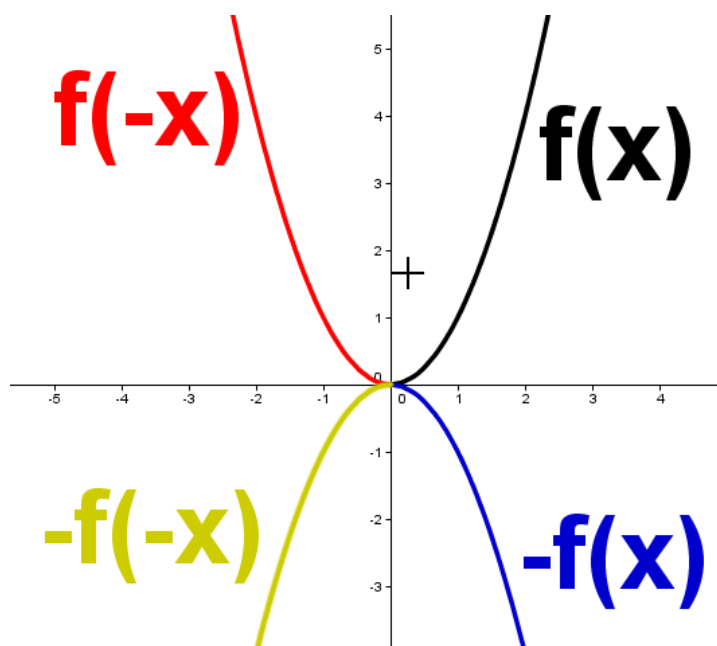
الف) قرینه کردن x (ب) افزودن ۱ واحد به x و ۲ برابر کردن y

پ) قرینه کردن y و افزودن ۲ واحد به آن (ت) افزودن ۱ واحد به x و سپس نصف کردن x

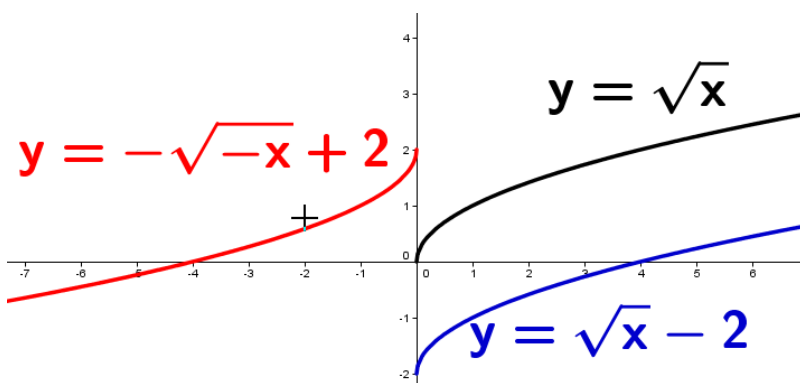
ث) کم کردن ۳ واحد از x و سپس قرینه کردن x

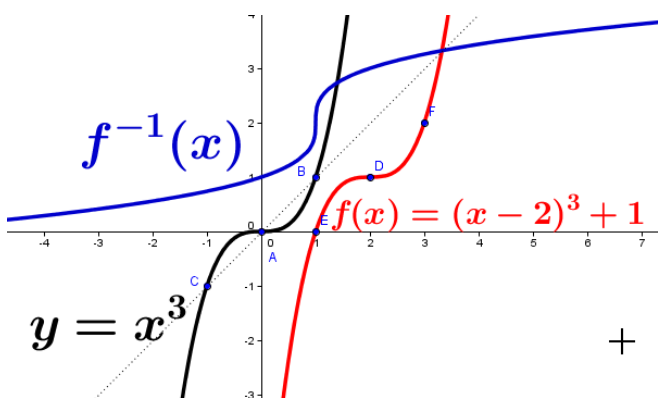

۳- الف) قرینه نسبت به محور y ها ب) قرینه نسبت به محور x ها پ) قرینه نسبت به مبدا

۴- اگر نمودار تابع $f(x) = \sqrt{x}$ را در نظر داشته باشیم، فواید نمودار این تابع 2 واحد به پائین منتقل شده یعنی $\sqrt{x} - 2$ و سپس نسبت به مبدا مقلصت قرینه شده یعنی $-(\sqrt{-x} - 2) = -\sqrt{-x} + 2$

۱- الف) نمودار تابع $y = x^3$ را ۲ واحد به راست و ۱ واحد به بالا انتقال می دهیم.

ب) هر خط موازی محور x ها نمودار را عمود کند در یک نقطه قطع می کند پس $1-1$ است. پس وارون پذیر می باشد و برای رسم نمودار تابع وارون در نقاط تابع f جای x, y را عوض می کنیم.

$$y = (x-2)^3 + 1 \xrightarrow{x \leftrightarrow y} x = (y-2)^3 + 1 \Rightarrow (y-2)^3 = x-1 \Rightarrow y-2 = \sqrt[3]{x-1} \Rightarrow y = f^{-1}(x) = \sqrt[3]{x-1} + 2$$

۲- الف) تابع f در $[0, +\infty)$ ، $(-\infty, -3]$ اکیدا صعودی و در $\mathbb{R} = (-\infty, +\infty)$ صعودی است.

ب) تابع g در $[-2, 0]$ اکیدا نزولی و در $(-\infty, 0]$ ، $[2, +\infty)$ نزولی است.

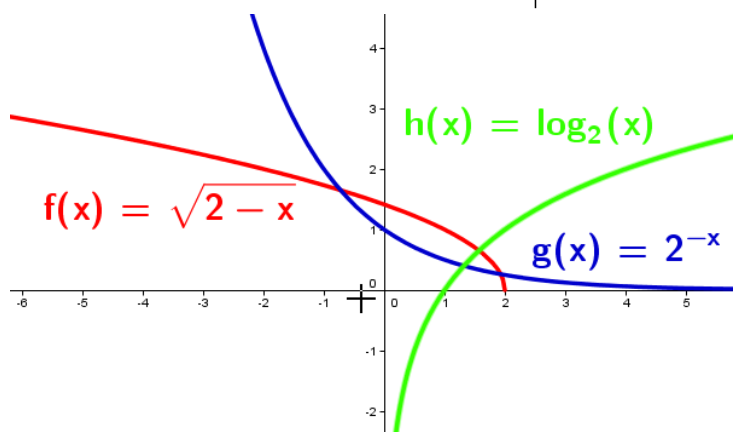
پ) تابع h در $(0, +\infty)$ ، $(-\infty, 0)$ اکیدا نزولی است.

۳- توابع f, g در دامنه خود اکیدا نزولی و تابع h اکیدا صعودی و بنابراین هر سه تابع در دامنه خود اکیدا یکنوا هستند.

$$f \rightarrow \begin{array}{c|ccc} x & 2 & 1 & -2 \\ \hline y & 0 & 1 & 2 \end{array}$$

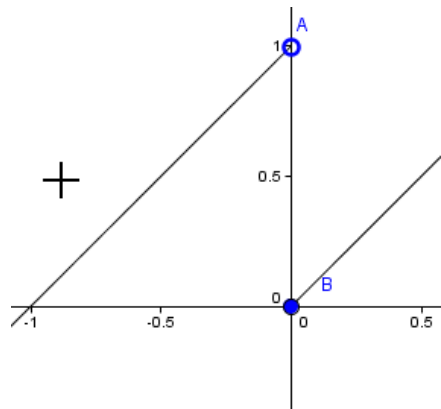
$$g \rightarrow \begin{array}{c|ccc} x & -1 & 0 & 1 \\ \hline y & 2 & 1 & \frac{1}{2} \end{array}$$

$$h \rightarrow \begin{array}{c|ccc} x & \frac{1}{2} & 1 & 2 \\ \hline y & -1 & 0 & 1 \end{array}$$

۴- الف) طبق تعریف تابع ثابت در دامنه خود هم صعودی و هم نزولی است.

$$f(x) = \begin{cases} x & x \geq 0 \Rightarrow \begin{array}{c|cc} x & 0 & 1 \\ \hline y & 0 & 1 \end{array} \\ x+1 & x < 0 \Rightarrow \begin{array}{c|cc} x & 0 & -1 \\ \hline y & 1 & 0 \end{array} \end{cases} \quad \text{ب)}$$

$$a, b \in I, a > b \Rightarrow \begin{cases} f(a) > f(b) \\ g(a) > g(b) \end{cases} \Rightarrow f(a) + f(b) > g(a) + g(b) \Rightarrow f + g \text{ هم آیدر صعودی است} \quad -5$$

در مورد $f - g$ حالات متفاوتی ممکن است اتفاق بیفتد مثلاً

$$f(x) = 3x, g(x) = 2x \Rightarrow (f - g)(x) = f(x) - g(x) = x \text{ هر سه آیدر صعودی اند} \quad f, g, f - g$$

$$f(x) = 2x, g(x) = 3x \Rightarrow (f - g)(x) = f(x) - g(x) = -x \text{ آیدر نزولی} \quad f - g \text{ ولی } f, g \text{ هر دو آیدر صعودی} \quad -6$$

f, g هر دو آیدر صعودی ولی $f - g$ ثابت است که نه آیدر نزولی و نه آیدر صعودی است

$$f(x) = 2x, g(x) = 2x \Rightarrow (f - g)(x) = f(x) - g(x) = 0$$

$$x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2 \Rightarrow P(2) = (2)^3 + k(2)^2 + 2 = 0 \Rightarrow 10 + 4k = 0 \Rightarrow k = -\frac{5}{2} \quad -6$$

$$x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2 \Rightarrow P(2) = (2)^3 + a(2)^2 + b(2) + 1 = 0 \Rightarrow 4a + 2b = -9$$

$$x + 1 = 0 \Rightarrow x = -1 \Rightarrow P(-1) = (-1)^3 + a(-1)^2 + b(-1) + 1 = 0 \Rightarrow a - b = 0 \Rightarrow a = b \quad -7$$

$$\Rightarrow 4a + 2a = -9 \Rightarrow a = b = -\frac{3}{2}$$

$$x^6 - 1 = (x - 1)(x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1)$$

$$x^6 - 1 = (x + 1)(x^5 - x^4 + x^3 - x^2 + x - 1) \quad -8$$

$$x^5 + 32 = (x + 2)(x^4 - 2x^3 + 4x^2 - 8x + 16)$$

۹- الف) برهان فلغ) اگر $a \geq b$ نباشد پس $a < b$ و چون تابع در بازه آیدر نزولی است،

طبق تعریف داریم $f(a) < f(b)$ که فلغ فرض قضیه است.

ب) چون تابع $f(x) = \left(\frac{1}{2}\right)^x$ آیدر نزولی است و $\frac{1}{64} = \left(\frac{1}{2}\right)^6$ پس طبق قضیه بالا باید $3x - 2 \geq 6 \Rightarrow x \geq \frac{8}{3}$

$$\text{الف) } T = \frac{2\pi}{|b|} = \frac{2\pi}{7} \quad \max_y = |a| + c = |2| + 1 = 3 \quad \min_y = -|a| + c = -|2| + 1 = -1 \quad -1$$

$$\text{ب) } T = \frac{2\pi}{|b|} = \frac{2\pi}{\frac{\pi}{2}} = 4 \quad \max_y = |a| + c = 1 + \sqrt{3} \quad \min_y = -|a| + c = -1 + \sqrt{3}$$

$$\text{پ) } T = \frac{2\pi}{\left| \frac{1}{2} \right|} = 4\pi \quad \max_y = |a| + c = \pi - 2 \quad \min_y = -|a| + c = -\pi - 2$$

$$\text{ت) } T = \frac{2\pi}{|b|} = \frac{2\pi}{3} \quad \max_y = |a| + c = \frac{3}{4} + 0 = \frac{3}{4} \quad \min_y = -|a| + c = -\frac{3}{4} + 0 = -\frac{3}{4}$$

$$\text{الف) } T = \frac{2\pi}{|b|} = \frac{2\pi}{\pi} = 2 \quad \max_y = |a| + c = 1 + 0 = 1 \quad \min_y = -|a| + c = -1 + 0 = -1 \quad \text{شکل شماره ۱}$$

$$\text{ب) } T = \frac{2\pi}{|b|} = \frac{2\pi}{\frac{1}{2}} = 4\pi \quad \max_y = |a| + c = 1 + 2 = 3 \quad \min_y = -|a| + c = -1 + 2 = 1 \quad \text{شکل شماره ۲}$$

$$\text{پ) } T = \frac{2\pi}{|b|} = \frac{2\pi}{2} = \pi \quad \max_y = |a| + c = 1 + 0 = 1 \quad \min_y = -|a| + c = -1 + 0 = -1 \quad \text{شکل شماره ۳}$$

$$\text{ت) } T = \frac{2\pi}{|b|} = \frac{2\pi}{2} = \pi \quad \max_y = |a| + c = 1 + 1 = 2 \quad \min_y = -|a| + c = -1 + 1 = 0 \quad \text{شکل شماره ۴}$$

$$\max = |a| + c, \min = -|a| + c \Rightarrow \boxed{a = \pm \frac{\max - \min}{2}}, \boxed{b = \pm \frac{2\pi}{T}}, \boxed{c = \frac{\max + \min}{2}} \quad -3$$

هر کدام از دو تابع مقابل دارای $\max, \min, T$ داده شده است. $y = a \sin bx + c$ or $y = a \cos bx + c$

$$\text{الف) } T = \pi, \max = 3, \min = -3 \Rightarrow b = \pm \frac{2\pi}{\pi} = \pm 2, c = \frac{3 + (-3)}{2} = 0, a = \pm \frac{3 - (-3)}{2} = \pm 3$$

$$\Rightarrow y = \pm 3 \sin(2x) \quad \text{or} \quad y = \pm 3 \cos(2x)$$

$$\text{ب) } T = 3, \max = 9, \min = 3 \Rightarrow b = \pm \frac{2\pi}{3}, c = \frac{9 + 3}{2} = 6, a = \pm \frac{9 - 3}{2} = \pm 3$$

$$\Rightarrow y = \pm 3 \sin\left(\frac{2\pi}{3}x\right) + 6 \quad \text{or} \quad y = \pm 3 \cos\left(\frac{2\pi}{3}x\right) + 6$$

$$\text{پ) } T = 4\pi, \max = -1, \min = -7 \Rightarrow b = \pm \frac{2\pi}{4\pi} = \pm \frac{1}{2}, c = \frac{-1 + (-7)}{2} = -4, a = \pm \frac{-1 - (-7)}{2} = \pm 3$$

$$\Rightarrow y = \pm 3 \sin\left(\frac{1}{2}x\right) - 4 \quad \text{or} \quad y = \pm 3 \cos\left(\frac{1}{2}x\right) - 4$$

$$\text{ت) } T = \frac{\pi}{2}, \max = 1, \min = -1 \Rightarrow b = \pm \frac{2\pi}{\frac{\pi}{2}} = \pm 4, c = \frac{1 + (-1)}{2} = 0, a = \pm \frac{1 - (-1)}{2} = \pm 1$$

$$\Rightarrow y = \pm \sin(4x) \quad \text{or} \quad y = \pm \cos(4x)$$

۴- در هر یک $\max, \min, T$ را از روی شکل یافته و مانند تمرین قبل معادله را نوشته و با امتحان کردن دو نقطه از نمودار در آن، معادله دقیق آن را مشخص می‌کنیم.

($\max$ عرض سر قله و $\min$ عرض ته دره و T فاصله دو سر قله متوالی (یا دو ته دره متوالی))

(الف) $T = 4\pi, \max = 3, \min = -1 \Rightarrow b = \pm \frac{2\pi}{4\pi} = \pm \frac{1}{2}, c = \frac{3+(-1)}{2} = 1, a = \pm \frac{3-(-1)}{2} = \pm 2$
 $\Rightarrow y = \pm 2 \sin\left(\frac{1}{2}x\right) + 1$ or $y = \pm 2 \cos\left(\frac{1}{2}x\right) + 1 \rightarrow (0,1), (\pi,3) \in f \Rightarrow y = 2 \sin\left(\frac{1}{2}x\right) + 1$

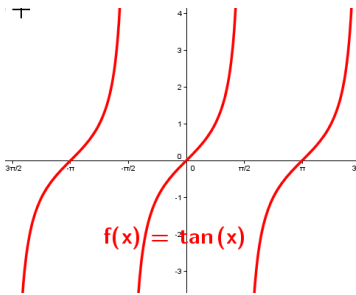
(ب) $T = \pi, \max = 2, \min = -4 \Rightarrow b = \pm \frac{2\pi}{\pi} = \pm 2, c = \frac{2+(-4)}{2} = -1, a = \pm \frac{2-(-4)}{2} = \pm 3$
 $\Rightarrow y = \pm 3 \sin(2x) - 1$ or $y = \pm 3 \cos(2x) - 1 \rightarrow (0,-4), \left(\frac{\pi}{2}, 2\right) \in f \Rightarrow y = -3 \cos(2x) - 1$

۵- الف) نادرست، دامنه تابع تانژانت از بازه‌های تشکیل شده که تابع در این بازه‌ها آکیدا صعودی است.

(ب) نادرست، طبق توضیح بالا

(پ) درست. طبق توضیح بالا، تابع تانژانت در این بازه‌ها

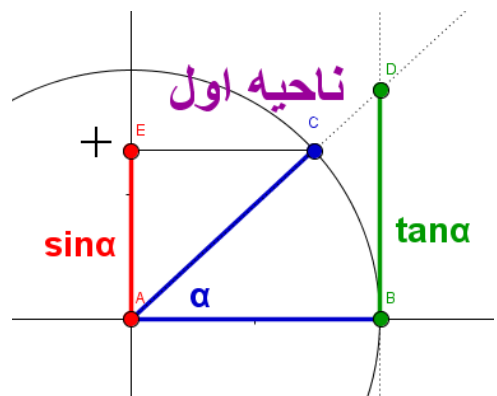
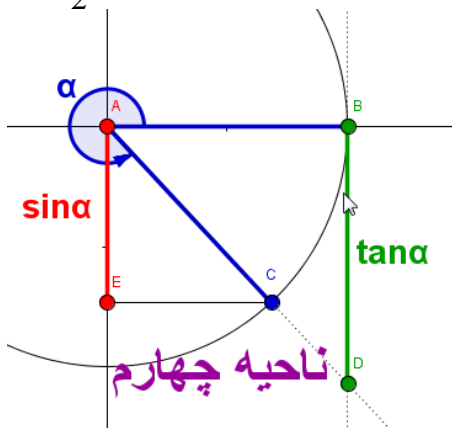
آکیدا صعودی و بنابراین صعودی است.

۶- در نواحی اول و چهارم هست که $\sin \theta, \tan \theta$ هم علامتند و داریم

(ب) $\frac{3\pi}{2} < \alpha < 2\pi \Rightarrow \sin \alpha > \tan \alpha$

(الف) $0 < \alpha < \frac{\pi}{2} \Rightarrow \sin \alpha < \tan \alpha$

$$\text{الف) } \sin \frac{\pi}{2} = \sin 3x \Rightarrow \begin{cases} 3x = 2k\pi + \frac{\pi}{2} \\ 3x = 2k\pi + \pi - \frac{\pi}{2} \end{cases} \xrightarrow{\frac{\pi - \frac{\pi}{2} - \frac{\pi}{2}}{3}} x = \frac{2k\pi}{3} + \frac{\pi}{6} \quad -1$$

$$\text{ب) } \cos 2x - \cos x + 1 = 0 \Rightarrow 2\cos^2 x - 1 - \cos x + 1 = 0 \Rightarrow \cos x (2\cos x - 1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \cos x = 0 \Rightarrow x = (2k+1)\frac{\pi}{2} \\ \cos x = \frac{1}{2} \Rightarrow x = 2k\pi \pm \frac{\pi}{3} \end{cases}$$

$$\text{پ) } \cos x = \cos 2x \Rightarrow 2x = 2k\pi \pm x \Rightarrow \begin{cases} 2x = 2k\pi + x \Rightarrow x = 2k\pi \\ 2x = 2k\pi - x \Rightarrow x = \frac{2k\pi}{3} \end{cases} \Rightarrow x = \frac{2k\pi}{3}$$

(عدت ادغام دو دسته جواب آنکه به ازای k های مضرب ۳، عبارت $\frac{2k\pi}{3}$ ، پاسنهای $2k\pi$ را می سازد)

$$\begin{cases} x = 2k\pi \\ x = 2k\pi \pm \frac{2\pi}{3} \end{cases}$$

جالب توجه آنکه اگر $\cos 2x$ را باز کنید و معادله درجه دوم حاصل را حل کنید به دسته جوابهای $\frac{2\pi}{3}$

فرواید رسید که همان اعدادی را تولید می کند که $x = \frac{2k\pi}{3}$ تولید می کند.

$$\cos 2x - 3\sin x + 1 = 0 \Rightarrow 1 - 2\sin^2 x - 3\sin x + 1 = 0 \Rightarrow -2\sin^2 x - 3\sin x + 2 = 0$$

$$\text{ت) } \Rightarrow (2\sin x - 1)(-\sin x - 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} 2\sin x - 1 = 0 \Rightarrow \sin x = \frac{1}{2} \Rightarrow \begin{cases} x = 2k\pi + \frac{\pi}{6} \\ x = 2k\pi + \pi - \frac{\pi}{6} = 2k\pi + \frac{5\pi}{6} \end{cases} \\ -\sin x - 2 = 0 \Rightarrow \sin x = -2 \Rightarrow \text{no root} \end{cases}$$

$$\cos^2 x - \sin x = \frac{1}{4} \Rightarrow 1 - \sin^2 x - \sin x - \frac{1}{4} = 0 \Rightarrow 4\sin^2 x + 4\sin x - 3 = 0 \Rightarrow (2\sin x + 3)(2\sin x - 1) = 0$$

$$\text{ث) } \Rightarrow \begin{cases} 2\sin x + 3 = 0 \Rightarrow \sin x = -\frac{3}{2} \Rightarrow \text{no root} \\ 2\sin x - 1 = 0 \Rightarrow \sin x = \frac{1}{2} \Rightarrow \begin{cases} x = 2k\pi + \frac{\pi}{6} \\ x = 2k\pi + \pi - \frac{\pi}{6} = 2k\pi + \frac{5\pi}{6} \end{cases} \end{cases}$$

$$\text{ج) } \sin x - \cos 2x = 0 \Rightarrow \sin x - (1 - 2\sin^2 x) = 0 \Rightarrow 2\sin^2 x + \sin x - 1 = 0 \Rightarrow \begin{cases} \sin x = -1 \Rightarrow x = 2k\pi - \frac{\pi}{2} \\ \sin x = \frac{1}{2} \Rightarrow \begin{cases} x = 2k\pi + \frac{\pi}{6} \\ x = 2k\pi + \frac{5\pi}{6} \end{cases} \end{cases}$$

$$\text{ج) } \tan(2x - 1) = 0 \Rightarrow 2x - 1 = k\pi \Rightarrow x = \frac{k\pi + 1}{2}$$

$$\text{ج) } \tan 3x = \tan \pi x \Rightarrow 3x = k\pi + \pi x \Rightarrow (3 - \pi)x = k\pi \Rightarrow x = \frac{k\pi}{3 - \pi}$$

$$S = \frac{1}{2}ab \sin C \Rightarrow 3 = \frac{1}{2}(2)(6) \sin C \Rightarrow \sin C = \frac{1}{2} \Rightarrow \begin{cases} C = 2k\pi + \frac{\pi}{6} \\ C = 2k\pi + \frac{5\pi}{6} \end{cases} \xrightarrow{0 < C < \pi} C = \frac{\pi}{6} = 30^\circ, C = \frac{5\pi}{6} = 150^\circ - \text{پ}$$

الف) $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} \sqrt{3+x^2} = \sqrt{3} > 0$ و $g(x) = x^2$ در یک همسایگی منزوف 0 مثبت است

ب) $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2} |5-x| = 7 > 0$ و $\left| \frac{a}{b} \right| = \frac{|a|}{|b|}$ در یک همسایگی منزوف -2 مثبت است

پ) $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2} 1 = 1 > 0$ و $g(x) = (x-2)^4$ در یک همسایگی منزوف 2 مثبت است

۲- الف) چون $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} 2x = 4 > 0$ و $g(x) = x^2 - 4$ در یک همسایگی چپ 2 دارای مقادیر منفی است

$$\lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{2x}{x^2 - 4} = -\infty \text{ پس}$$

ب) چون $\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^-} x^2 + 2x - 1 = 14 > 0$ و $g(x) = x^2 + x - 12 = (x+4)(x-3)$ در یک

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{x^2 + 2x - 1}{x^2 + x - 12} = -\infty \text{ پس}$$

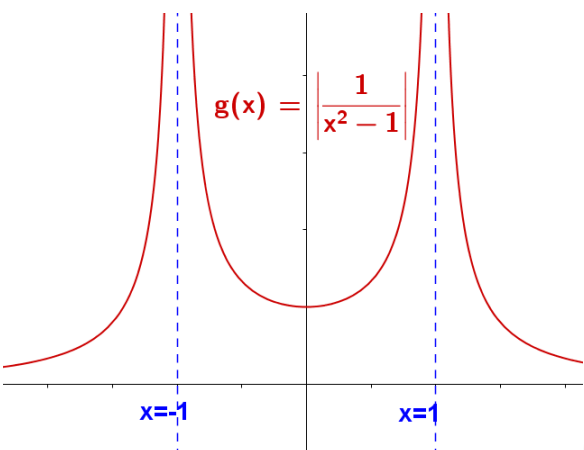
همسایگی چپ 3 دارای مقادیر منفی است

پ) چون $\lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^+} x + 1 = 4 > 0$ و $g(x) = 9 - x^2$ در یک همسایگی راست 3 دارای مقادیر منفی

$$\lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{x+1}{9-x^2} = -\infty \text{ پس}$$

است

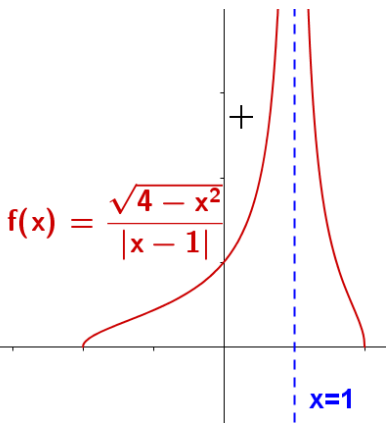
تذکره: برای تعیین علامت یک تابع در همسایگی چپ یا راست یک عدد کافیسیت عددی با فاصله 0/1 یا 0/01 در همسایگی عدد مورد نظر در تابع قرار داده و علامت مقدار تابع را مشخص کنیم. مثلا در همسایگی چپ 2 عدد 1/9 و در همسایگی راست 3 عدد 3/1 را قرار دهید.

$$\lim_{x \rightarrow 1} \left| \frac{1}{x^2 - 1} \right| = \lim_{x \rightarrow 1} \left| \frac{1}{x^2 - 1} \right| = +\infty \quad -۳$$

نکته) در تابع $f(x) = \frac{1}{(x-a)(x-b)}$ که $a \neq b$ دو ممانب قائم

$$D_f = \mathbb{R} - \{a, b\} \text{ و داریم } x = a, x = b$$

۶- $\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = +\infty$ پس تابع f دارای مبنای قائم $x=1$

است و $D_f = [-2, 2] - \{1\}$

نکته) تابعی با دامنه $[a, b] - \{c\}$ که a, b, c سه عدد متمایزند و $c \in [a, b]$

دارای یک مبنای قائم $f(x) = \frac{\sqrt{-(x-a)(x-b)}}{|x-c|}$ می باشد.

الف) $3-x=0 \Rightarrow x=3 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{2x-1}{3-x} = \frac{5}{\rightarrow 0^-} = -\infty \Rightarrow x=3$ مبنای قائم

ب) $x^2-x=0 \Rightarrow x(x-1)=0 \Rightarrow x=0$ or $x=1$

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2+x}{x^2-x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x(x+1)}{x(x-1)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x+1}{x-1} = -1 \Rightarrow x=0$ مبنای قائم نیست

$\lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{x^2+x}{x^2-x} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{x(x+1)}{x(x-1)} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{x+1}{x-1} = \frac{2}{\rightarrow 0^+} = +\infty \Rightarrow x=1$ مبنای قائم

۶- اول دامنه را تعیین کنیم

$x-|x|=0 \Rightarrow |x|=x \Rightarrow x \geq 0 \Rightarrow D_f = (-\infty, 0) \Rightarrow f(x) = \frac{1}{x-(-x)} = \frac{1}{2x} \quad (x < 0), \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1}{2x} = \frac{1}{\rightarrow 0^-} = -\infty$

بنابراین $x=0$ مبنای قائم تابع f است.

تذکره: اگر یکی از عددهای چپ یا راست در $x=a$ برابر $\pm\infty$ شود،

برای اثبات مبنای قائم بودن $x=a$ کافی است.

هشدار: در تمرین ۶ از سمت راست نمی توانیم به صفر نزدیک شویم چون تابع در هیچ همسایگی در سمت راست صفر تعریف نشده است.

۷- پاسخ گزینه الف زیرا عد تابع در $x=1$ (چه عد راست یا عد چپ) برابر $+\infty$ است.

$f(x) = \frac{x}{(x-1)^2}, (x-1)^2=0 \Rightarrow x=1, \lim_{x \rightarrow 1} f(x) = \frac{1}{\rightarrow 0^+} = +\infty$

- ۱- الف) اگر x را به اندازه کافی بزرگ اختیار کنیم می توانیم مقدار تابع را به هر میزان دلخواه به 2 نزدیک کنیم.
 ب) اگر x را به اندازه کافی کوچک اختیار کنیم می توانیم مقدار تابع را به هر میزان دلخواه به 4 نزدیک کنیم.

۲- الف) $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = 1$ ب) $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = -1$ پ) $\lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = +\infty$ ت) $\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = +\infty$

میانب افقی $y = 1, y = -1$ میانب قائم $x = -2, x = 3$ ج) $\lim_{x \rightarrow -2^+} f(x) = -\infty$ ث)

۳- الف) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x+5}{x-2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x}{x} = 3$ ب) $\lim_{t \rightarrow -\infty} \frac{t^2+1}{t^3-2t^2+1} = \lim_{t \rightarrow -\infty} \frac{t^2}{t^3} = \lim_{t \rightarrow -\infty} \frac{1}{t} = 0$

پ) $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{-x^2+2x}{4x+1} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{-x^2}{4x} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{-x}{4} = \mp\infty$ ت) $\lim_{x \rightarrow -\infty} (x^3 - 2x^2) = \lim_{x \rightarrow -\infty} x^3 = -\infty$

۴- الف) $y = \frac{2x-1}{x-3}, x-3=0 \Rightarrow x=3 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{2x-1}{x-3} = \frac{5}{\rightarrow 0^+} = +\infty \Rightarrow x=3$ میانب قائم

$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{3x+5}{x-3} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{3x}{x} = 3 \Rightarrow y=3$ میانب افقی

ب) $y = \frac{x}{x^2-4}, x^2-4=0 \Rightarrow x = \pm 2 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{x}{x^2-4} = \frac{2}{\rightarrow 0^+} = +\infty, \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{x}{x^2-4} = \frac{2}{\rightarrow 0^-} = -\infty \Rightarrow x = \pm 2$ میانب قائم

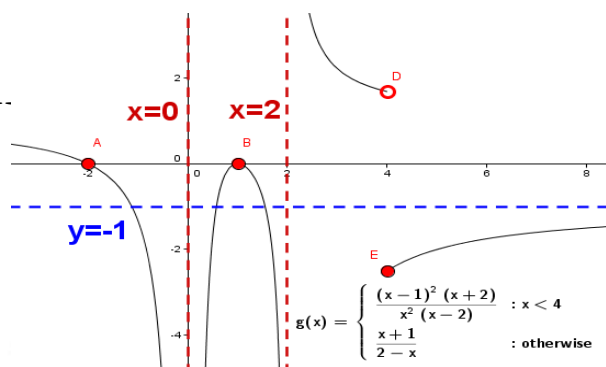
$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{x}{x^2-4} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{x}{x^2} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{1}{x} = 0 \Rightarrow y=0$ میانب افقی

پ) $y = \frac{1+2x^2}{1-x^2}, 1-x^2=0 \Rightarrow x = \pm 1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{1+2x^2}{1-x^2} = \frac{3}{\rightarrow 0^-} = -\infty, \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{1+2x^2}{1-x^2} = \frac{3}{\rightarrow 0^+} = +\infty \Rightarrow x = \pm 1$ میانب قائم

$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{1+2x^2}{1-x^2} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{2x^2}{-x^2} = -2 \Rightarrow y = -2$ میانب افقی

ت) در این تابع کسری، مخرج کسر ریشه حقیقی ندارد پس میانب قائم هم ندارد

$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{2x}{1+x^2} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{2x}{x^2} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{2}{x} = 0 \Rightarrow y=0$ میانب افقی

$$f'(2) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(2+h) - f(2)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{3(2+h)^2 - 2(2+h) + 1 - 9}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{3h^2 + 10h}{h}$$

$$= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{h(3h+10)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} 3h + 10 = 10 \Rightarrow m = 2, A(2, 9) \Rightarrow y - 9 = 10(x - 2) \Rightarrow \boxed{y = 10x - 11}$$

۲- در نقاط مماس بر نمودار تابع رسم کنیم. اگر مماس صعودی، شیب مثبت و در صورت نزولی بودن شیب منفی و موازی محور طولها شیب برابر صفر است.

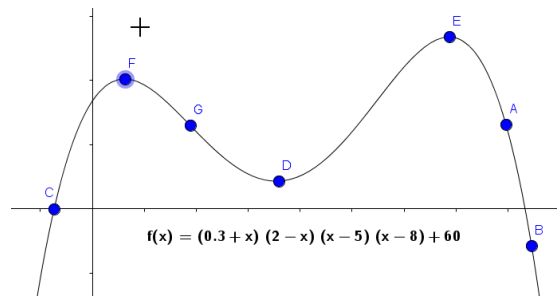
هر چه قدر مطلق شیب بزرگتر باشد، زاویه خط مماس به 90° درجه نزدیکتر است (شیب بیشتری وجود دارد)

شیب	-3	-1	0	$\frac{1}{2}$	1	2
نقطه	F	C	E	A	B	D

۳- همه شیبها مثبت هستند و در کل هر چه زاویه خط با جهت مثبت محور طولها بیشتر باشد شیب خط بیشتر

خواهد شد، پس $m_1 > m_6 > m_4 > m_2 > m_3 > m_5$

$$\begin{array}{c|cccccc} f'(x) & 0 & 0/5 & 2 & -0/5 & -2 \\ \hline x & d & b & c & a & e \end{array}$$

$$f'(-1) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(-1+h) - f(-1)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{(-1+h)^3 - 2 - (-3)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{3h - 3h^2 + h^3}{h}$$

$$= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{h(3 - 3h + h^2)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} 3 - 3h + h^2 = 3$$

۷- یادآوری : چون شیب مماس همان تانژانت زاویه مماس با جهت مثبت محور طولهاست و تابع تانژانت در بازه های تعریف شده اکیدا صعودی است ، پس هر چه زاویه بزرگتر باشد ، شیب بیشتر خواهد بود.

الف) نادرست ، در نقطه C شیب منمنی منفی است.

ب) نادرست ، زاویه فظ مماس با جهت مثبت محور طولها در B بیشتر از A است پس $m_A > m_B$

پ) درست با توجه به زاویه مماس در نقطه با جهت مثبت محور طولها

ت) درست ، (نزولی بودن مماس)

ث) نادرست. (یادآوری)

ج) درست با توجه به پاسفهای (پ) و (ث)

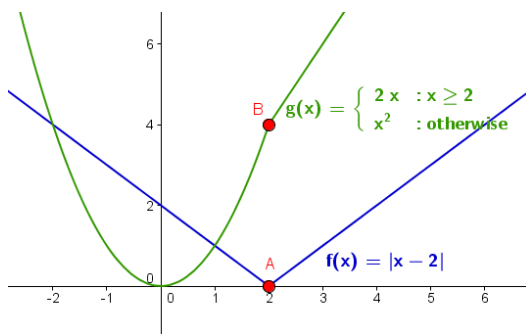
$$A \rightarrow x = 4, y = f(4) = 25 \Rightarrow A(4, 25)$$

$$B \rightarrow m_{AB} = f'(4) = 1/5 = \frac{y(B) - y(A)}{x(B) - x(A)} = \frac{y(B) - 25}{5 - 4} \Rightarrow y(B) = 26/5 \Rightarrow B(5, 26/5) \quad -۸$$

$$C \rightarrow m_{AC} = f'(4) = 1/5 = \frac{y(C) - y(A)}{x(C) - x(A)} = \frac{y(C) - 25}{3 - 4} \Rightarrow y(C) = 23/5 \Rightarrow C(3, 23/5)$$

$$f(x) = |x - 2|, g(x) = \begin{cases} 2x & x \geq 2 \\ x^2 & x < 2 \end{cases}$$

-۱

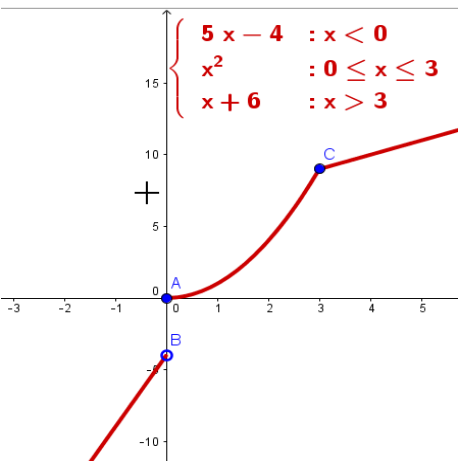
الف)
$$\begin{cases} f'_+(0) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{f(0+h) - f(0)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{h^2 - 0}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} h = 0 \\ f'_-(0) = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{f(0+h) - f(0)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{-h - 0}{h} = -1 \end{cases} \Rightarrow f'_+(0) \neq f'_-(0) \Rightarrow A \text{ مشتق پذیر نیست}$$

تابع A مشتق پذیر نیست، زیرا

ب)
$$\begin{cases} f'_+(1) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{1+h} - 1}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{-h}{1+h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{-1}{1+h} = -1 \\ f'_-(1) = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{1-1}{h} = 0 \end{cases} \Rightarrow f'_+(1) \neq f'_-(1) \Rightarrow$$

تابع A مشتق پذیر نیست، زیرا

پ)
$$\begin{cases} f'_+(4) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{f(4+h) - f(4)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{2}(4+h) - 2}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{2}h}{h} = \frac{1}{2} \\ f'_-(4) = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{f(4+h) - f(4)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{\sqrt{4+h} - 2}{h} \times \frac{\sqrt{4+h} + 2}{\sqrt{4+h} + 2} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{h}{h(\sqrt{4+h} + 2)} = \frac{1}{4} \end{cases} \Rightarrow f'_+(4) \neq f'_-(4) \Rightarrow$$

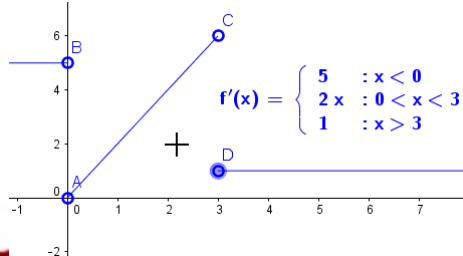

۳- الف) نمودار در مقابل (ب) تابع f در 0 پیوسته نیست پس

$f'(0)$ وجود ندارد و در نقطه C دو نیم مماس متمایز وجود دارد پس

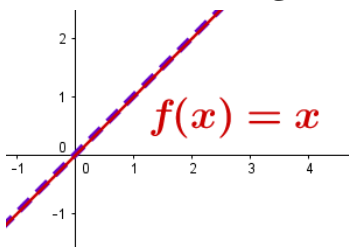
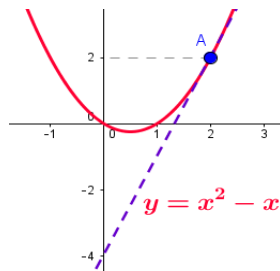
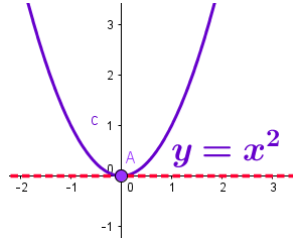
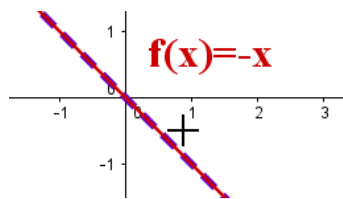
$f'(3)$ هم وجود ندارد.

پ) در A, C که مشتق ندارد و در سایر نقاط از ضابطه مشتق می‌گیریم

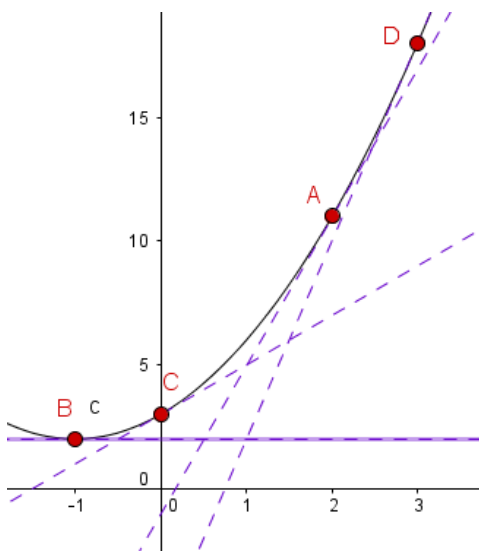
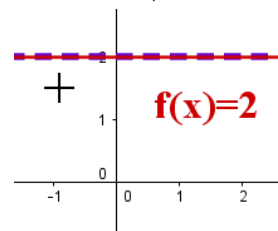

$$f'(x) = \begin{cases} 5 & x < 0 \\ 2x & 0 < x < 3 \\ 1 & x > 3 \end{cases}$$

ت)

پ) تابع همانی $f(x) = x$ ب) سهمی $y = x^2 - x$ الف) سهمی $y = x^2$ در نقطه $(0, 0)$ ث) تابع $f(x) = -x$

ت) تابع ثابت در تمام نقاط مشتق صفر

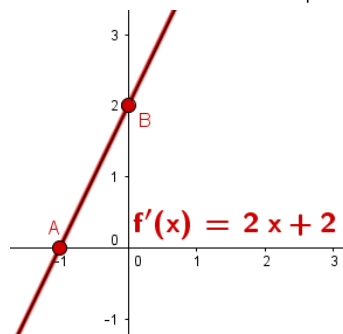
۰- روی نمودار در نقاط داده شده مماس رسم کرده و

شیب مماس را مقایسه می کنیم.

الف) $f'(-1) < f'(0) < f'(2) < f'(3)$

ب) $f'(x) = 2x + 2 \Rightarrow \begin{array}{c|ccc} x & -1 & 0 & 2 & 3 \\ \hline f'(x) & 0 & 2 & 6 & 8 \end{array}$

پ)

۶- تابع f در $x = 1$ پیوسته نیست پس در $x = 1$ مشتق پذیر نیست زیرا

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} x^2 + 3 = 4, \quad \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} 2x = 2 \Rightarrow x = 1 \text{ در } x = 1 \text{ پیوسته نیست}$$

۷- هر تابع دلخواه را در نظر بگیرید و اعداد ثابت دلخواه به آنها اضافه کنید. مشتق همگی با هم برابر است.

$$f(x) = x^2 + x + 1 \quad g(x) = x^2 + x + 3 \quad h(x) = x^2 + x - 5$$

$$\left. \begin{aligned} f'_+(2) &= \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{f(x) - f(2)}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{|x^2 - 4| - 0}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{(x - 2)(x + 2)}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^+} (x + 2) = 4 \\ f'_-(2) &= \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{f(x) - f(2)}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{|x^2 - 4| - 0}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{-(x - 2)(x + 2)}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^-} -(x + 2) = -4 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \text{وجود ندارد } f'(2) \text{ -۱}$$

$$\left. \begin{aligned} f'_+(-2) &= \lim_{x \rightarrow -2^+} \frac{f(x) - f(-2)}{x + 2} = \lim_{x \rightarrow -2^+} \frac{|x^2 - 4| - 0}{x + 2} = \lim_{x \rightarrow -2^+} \frac{-(x - 2)(x + 2)}{x + 2} = \lim_{x \rightarrow -2^+} -(x - 2) = 4 \\ f'_-(-2) &= \lim_{x \rightarrow -2^-} \frac{f(x) - f(-2)}{x + 2} = \lim_{x \rightarrow -2^-} \frac{|x^2 - 4| - 0}{x + 2} = \lim_{x \rightarrow -2^-} \frac{(x - 2)(x + 2)}{x + 2} = \lim_{x \rightarrow -2^-} (x - 2) = -4 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \text{وجود ندارد } f'(-2)$$

۹- حد تابع f' در $x=0$ برابر $\pm\infty$ شده که نشان می دهد، مماس بر نمودار تابع در همسایگی ۰ به مماس قائم نزدیک می شود، به بیان دیگر در $x=0$ مماس قائم دارد.

$$f(x) = \sqrt[3]{x^2} = x^{\frac{2}{3}} \Rightarrow f'(x) = \frac{2}{3} x^{-\frac{1}{3}} = \frac{2}{3} \times \frac{1}{\sqrt[3]{x}} = \frac{2}{3\sqrt[3]{x}}$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f'(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{2}{3\sqrt[3]{x}} = +\infty, \quad \lim_{x \rightarrow 0^-} f'(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{2}{3\sqrt[3]{x}} = -\infty$$

۱۰- برای هر یک ضابطه ای تقریبی مشخص و مشتق بگیرد مثلا f از خانواده سهمی $y = -x^2$ است که مشتق آن برابر $-2x$ است که خطی است با شیب منفی پس باید f را به شکل شماره ۳ از چپ نظیر کرد.
 g از خانواده $y = k$ که مشتق آن برابر ۰ است پس به شماره ۴ از چپ نظیرش می کنیم.
 h از خانواده $y = x^2$ که مشتق آن برابر $2x$ است که خطی است با شیب مثبت پس نظیرش ۱ از چپ است.
 t از خانواده $y = -x$ که مشتق آن برابر -1 است پس به شماره ۲ از چپ نظیرش می کنیم.

$$f(x) = \begin{cases} 2x & 0 \leq x \leq 2 \\ -2x + 8 & 2 < x \leq 4 \end{cases} \Rightarrow f'(x) = \begin{cases} 2 & 0 < x < 2 \\ -2 & 2 < x < 4 \end{cases} \quad \text{--۱}$$

$$g(x) = -x + 4, \quad 0 \leq x \leq 4 \Rightarrow g'(x) = -1 \quad 0 < x < 4$$

تابع f در نقاط به طول ۰, ۲, ۴ مشتق پذیر نیست. (نقطه به طول ۲ نقطه گوشه ای است)
 تابع در نقاط به طول ۰, ۴ مشتق پذیر نیست.

$$h'(x) = f'(x) \cdot g(x) + g'(x) \cdot f(x) \Rightarrow \begin{cases} h'(1) = f'(1) \cdot g(1) + g'(1) \cdot f(1) = 2 \times 3 + (-1) \times 2 = 4 \\ h'(2) = f'(2) \cdot g(2) + g'(2) \cdot f(2) \text{ وجود ندارد} \\ h'(3) = f'(3) \cdot g(3) + g'(3) \cdot f(3) = -2 \times 1 + (-1) \times 2 = -4 \end{cases}$$

$$k'(x) = \frac{f'(x) \cdot g(x) - g'(x) \cdot f(x)}{(g(x))^2} \Rightarrow \begin{cases} k'(1) = \frac{f'(1) \cdot g(1) - g'(1) \cdot f(1)}{(g(1))^2} = \frac{2 \times 3 - (-1)(2)}{3^2} = \frac{8}{9} \\ k'(2) = \frac{f'(2) \cdot g(2) - g'(2) \cdot f(2)}{(g(2))^2} \quad \text{وجود ندارد} \\ k'(3) = \frac{f'(3) \cdot g(3) - g'(3) \cdot f(3)}{(g(3))^2} = \frac{(-2)(1) - (-1)(2)}{1^2} = 0 \end{cases}$$

$$(f + g)'(1) = f'(1) + g'(1) = 3 + 5 = 8, \quad (3f + 2g)'(1) = 3f'(1) + 2g'(1) = 3(3) + 2(5) = 19 \quad -12$$

$$\left. \begin{aligned} f_+'(0) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x - 0}{x} = 1 \\ f_-'(0) &= \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{x^2 - 0}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^-} x = 0 \end{aligned} \right\} \Rightarrow f'(0) \text{ وجود ندارد} \quad -13$$

$$\text{الف)} \quad f'(x) = 6x(2x - 5)^3 + 3(2x - 5)^2(2)(3x^2 - 4) \quad -14$$

$$\text{ب)} \quad f'(x) = \frac{(2x - 3)(-3x + 2) - (-3)(x^2 - 3x + 1)}{(-3x + 2)^2}$$

$$\text{پ)} \quad f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{3x + 2}}(3)(x^3 + 1) + 3x^2\sqrt{3x + 2}$$

$$\text{ت)} \quad f'(x) = \frac{9\sqrt{x} - \frac{1}{2\sqrt{x}}(9x - 2)}{(\sqrt{x})^2}$$

$$\text{الف)} \quad f'(x) = 3 \sin^2 x \cdot \cos x + 2 \cos x (-\sin x) \quad -15$$

$$\text{ب)} \quad f'(x) = \frac{-\cos x (1 + \sin x) - \cos x (1 - \sin x)}{(1 + \sin x)^2}$$

$$\text{پ)} \quad f'(x) = 2 \tan x (1 + \tan^2 x) - 2(-\sin x)$$

$$\text{ت)} \quad f'(x) = \cos x \cdot \cos 2x - 2 \sin 2x \cdot \sin x$$

$$f'(x) = 2 \sin x \cdot \cos x + 2 \sin 2x = 3 \sin 2x \Rightarrow f''(x) = 6 \cos 2x \quad -16$$

$$\text{الف)} \quad f''\left(\frac{\pi}{6}\right) = 6 \cos\left(2 \times \frac{\pi}{6}\right) = 6\left(\frac{1}{2}\right) = 3 \quad \text{ب)} \quad f''\left(\frac{\pi}{2}\right) - f'\left(\frac{\pi}{2}\right) = 6 \cos\left(2 \times \frac{\pi}{2}\right) - 3 \sin\left(2 \times \frac{\pi}{2}\right) = -6$$

$$-۱ \text{ (الف)(ب)} \quad \frac{T(12)-T(8)}{12-8} = \frac{19-11}{4} = \frac{8}{4} = 2, \quad \frac{T(18)-T(12)}{18-12} = \frac{9-19}{6} = \frac{-10}{6} = -\frac{5}{3}$$

(پ) به طور متوسط از ساعت ۸ تا ۱۲ درجه حرارت در هر ساعت ۲ درجه افزایش داشته است.
به طور متوسط از ساعت ۱۲ تا ۱۹ درجه حرارت در هر ساعت $\frac{5}{3}$ درجه کاهش داشته است.

۲- الف) شیب خط l آهنگ لفظه ای تغییر جمعیتی که به ویروس مبتلا شده اند در هفته چهارم، نشان می دهد.
شیب خط d آهنگ لفظه ای تغییر جمعیتی که به ویروس مبتلا شده اند در هفته ششم، نشان می دهد.

ب) آهنگ لفظه ای در زمانهای داده شده مورد نظر هست که شیب مماس می باشد که

$$f'(1) < f'(2) < f'(3) \text{ پس در زمان } t=3 \text{ یعنی هفته سوم گسترش آلودگی بیشتر است.}$$

$$\text{پ) } f'(4) > f'(5) > f'(6) \text{ پس در زمان } t=4 \text{ یعنی هفته چهارم گسترش آلودگی بیشتر است.}$$

$$1] \frac{N(1)-N(0)}{1-0} = \frac{300-0}{1} = 300$$

$$2] \frac{N(2)-N(1)}{2-1} = \frac{480-300}{1} = 180$$

-۳ الف)

$$3] \frac{N(3)-N(2)}{3-2} = \frac{600-480}{1} = 120$$

$$4] \frac{N(4)-N(3)}{4-3} = \frac{700-600}{1} = 100$$

ب) تبلیغ زیاد، شتاب فروش، کاهش می دهد (تبدیل به ضد تبلیغ)

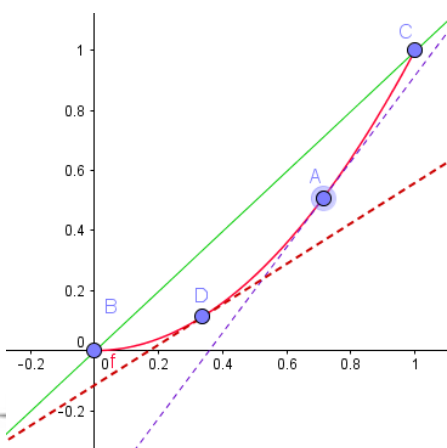
$$-۴ \text{ سرعت متوسط در } [0, 5] \text{ برابر است با } \frac{f(5)-f(0)}{5-0} = \frac{30-10}{5} = 4 \text{ و سرعت لفظه ای در زمان } t \text{ برابر}$$

است با $f(t) = 2t - 1$ و داریم $2t - 1 = 4 \Rightarrow t = \frac{5}{2}$ یعنی برابری سرعت متوسط و لفظه ای در وسط بازه است.

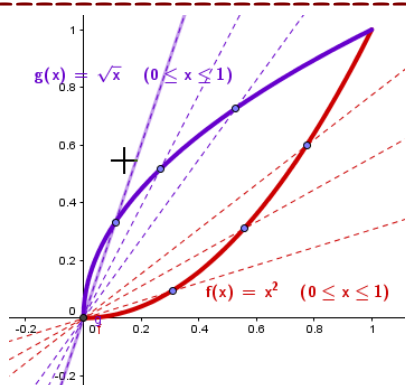
۵- سرعت لفظه ای در $t = 0/4$ عددی نزدیک به سرعت متوسط در بازه زمانی نزدیک به $t = 0/4$ است

$$\text{پس سرعت از سوئی } \frac{f(0/4)-f(0/3)}{0/4-0/3} = \frac{16/3-15/1}{0/1} = 12, \quad \frac{f(0/5)-f(0/4)}{0/5-0/4} = \frac{17/4-16/3}{0/1} = 11$$

لفظه ای در $t = 0/4$ عددی نزدیک به ۱۱، ۱۲ است. گزینه پ می تواند پاسخ باشد.

۶- الف) شاید منظور سوال شیب منفی در نقطه ای از بازه بوده که نادرست است. شیب مماس در D از شیب BC کمتر و شیب مماس در A از شیب BC بیشتر است.

ب) نادرست. می تواند صعودی یا نزولی باشد مانند
 در تابع f آهنگ متوسط (شیب خط) صعودی است
 در تابع g آهنگ متوسط (شیب خط) نزولی است.
 پ) نادرست. در سهمی $f(x) = x^2$ داریم
 $f'(x) = 2x \Rightarrow f'(0) = f'(0) = 0$

۷- الف) میزان افزایش جرم در بازه $t = 3$ تا $t = 4$ برابر $m(4) - m(3) = (\sqrt{4} + 2(4)^3) - (\sqrt{3} + 2(3)^3) = 76 - \sqrt{3}$

ب) $m'(t) = \frac{1}{2\sqrt{t}} + 6t^2, t = 3 \Rightarrow m'(3) = \frac{1}{2\sqrt{3}} + 54$

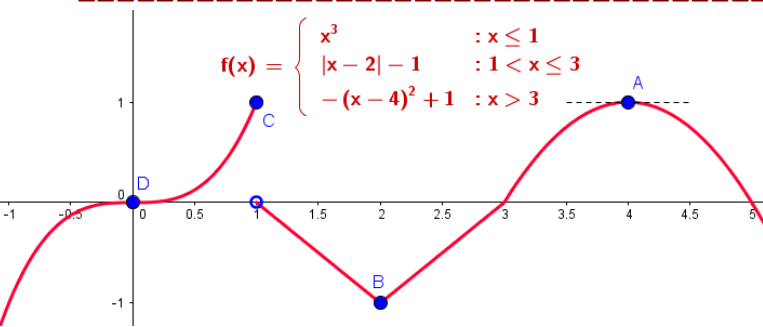
الف) $\frac{V(1) - V(0)}{1 - 0} = \frac{40(1 - \frac{1}{100})^2 - 40(1 - \frac{0}{100})^2}{1} = 40((\frac{99}{100})^2 - 1)$ -۸

$\bar{V}_{[0,100]} = \frac{V(100) - V(0)}{100 - 0} = \frac{40(1 - \frac{100}{100})^2 - 40(1 - \frac{0}{100})^2}{100} = -0/4$

ب) $V'(t) = 40(2)(-\frac{1}{100})(1 - \frac{t}{100}) = -0/8(1 - \frac{t}{100})$

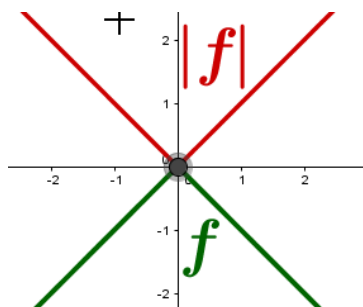
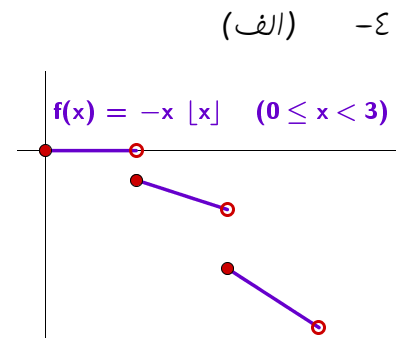
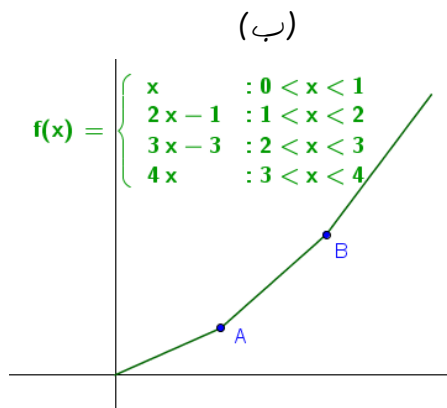
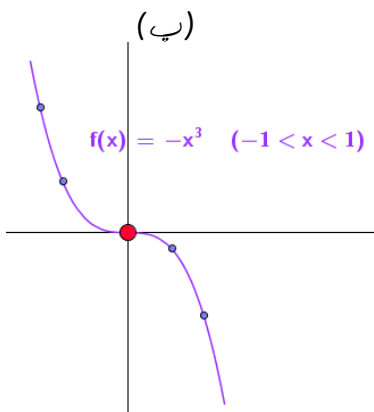
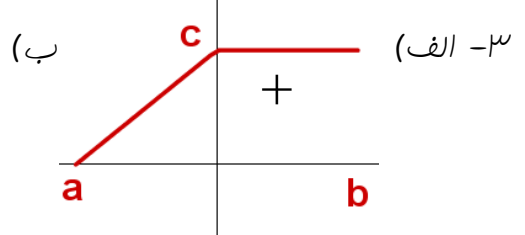
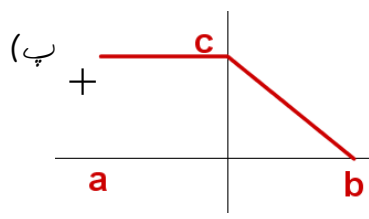
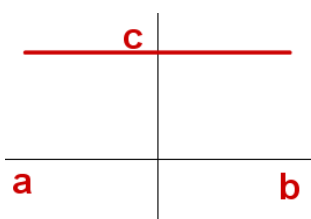
$\bar{V}_{[0,100]} = V'(t) \Rightarrow -0/8(1 - \frac{t}{100}) = -0/4 \Rightarrow 1 - \frac{t}{100} = \frac{1}{2} \Rightarrow t = 50$

یعنی برابری آهنگ متوسط و لحظه ای در وسط بازه $[0,100]$ خواهد بود.

- ۱- الف) A ماکزیمم نسبی و مشتق در آن صفر
 ب) B مینیمم نسبی و پیوسته و مشتق ناپذیر
 پ) C ماکزیمم نسبی و ناپیوسته
 ت) D مشتق صفر ولی اکسترمم نسبی نیست

۲- تابع همانی $f(x) = x$ بر تمام دامنه اش پیوسته است ولی اکسترمم مطلق و نسبی ندارد.

- ۵- در تابع $f(x) = -|x|$ ماکزیمم مطلق و $A(0,0)$ نقطه
 در تابع $|f(x)| = -|x| = |x|$ مینیمم مطلق است.

۶- برای اکسترمم مطلق تابعی که در یک بازه تعریف شده، نقاط بحرانی تابع را یافته و هر کدام که بزرگترین یا کوچکترین y را دارد، ماکزیمم یا مینیمم مطلق تابع خواهد بود.

الف) $f(x) = 3x^2 - 2x + 5, x \in [-2, 1] \Rightarrow f'(x) = 6x - 2 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{3}$

x	-2	$\frac{1}{3}$	1
y'	-	°	+
y	21	$\searrow \frac{14}{3}$	$\nearrow 6$

نقاط بحرانی: در این تابع عبارتند از $A(\frac{1}{3}, \frac{14}{3})$ $B(-2, 21)$ $C(1, 6)$

اکسترمم نسبی: با توجه به جدول تعیین علامت بالا نقطه A ، مینیمم نسبی (ماکزیمم نسبی ندارد)
اکسترمم مطلق: با مقایسه عرض نقاط بحرانی، نقطه B ماکزیمم مطلق و نقطه A مینیمم مطلق است.

x	$\boxed{\times}$	-1	1	2	$\boxed{\times}$
y'	$\boxed{\times}$	°	-	°	+
y	$\boxed{\times}$	2	↘	-2	↗

ب) $f(x) = x^3 - 3x, x \in [-1, 2] \Rightarrow f'(x) = 3x^2 - 3 = 0 \Rightarrow x = \pm 1 \Rightarrow$

نقاط بحرانی: در این تابع عبارتند از $A(-1, 2)$ $B(1, -2)$ $C(2, 2)$

اکسترمم نسبی: با توجه به جدول تعیین علامت بالا نقطه B ، مینیمم نسبی (ماکزیمم نسبی ندارد)
اکسترمم مطلق: با مقایسه عرض نقاط بحرانی، نقطه A, C ماکزیمم مطلق و نقطه B مینیمم مطلق است.

پ) $f(x) = \begin{cases} \sqrt{x} & 0 \leq x < 2 \\ 4-x & x \geq 2 \end{cases} \Rightarrow D_f = [0, +\infty), f'(x) = \begin{cases} \frac{1}{2\sqrt{x}} & 0 < x < 2 \\ -1 & x > 2 \end{cases} \Rightarrow$

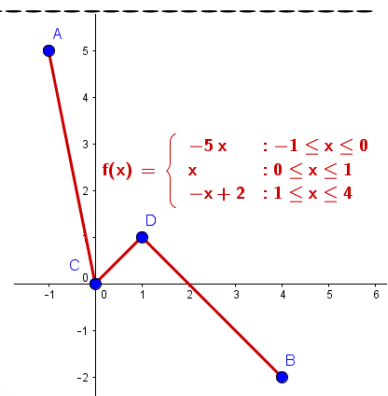
نقاط بحرانی: در این تابع عبارتند از $A(0, 0)$ $B(2, 2)$

اکسترمم نسبی: با توجه به جدول تعیین علامت بالا نقطه A ، ماکسیمم نسبی (مینیمم نسبی ندارد)
اکسترمم مطلق: با مقایسه عرض نقاط بحرانی و توجه به جدول مینیمم مقدار y به $-\infty$ هم میل کرده پس
مینیمم مطلق ندارد ولی در دو نقطه بحرانی A, B عرض نقطه B بیشتر است بنابراین
نقطه B ماکزیمم مطلق است (مینیمم مطلق ندارد).

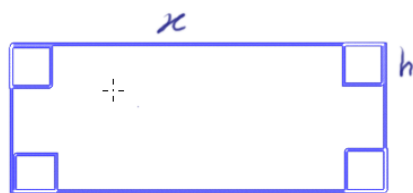
۷- چون چند جمله ای است، پس نقاط اکسترمم در صورت وجود در بین ریشه های y' می باشد.

$$f(x) = x^3 + ax + b \Rightarrow f'(x) = 3x^2 + a, x_{\max} = 1 \Rightarrow 3(1)^2 + a = 0 \Rightarrow \boxed{a = -3}$$

$$(1, 2) \in f \Rightarrow 2 = (1)^3 + a(1) + b \Rightarrow a + b = 1, a = -3 \Rightarrow \boxed{b = 4}$$

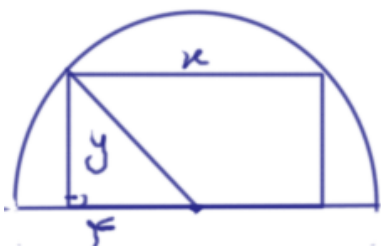

$$V = (x - 2h)(y - 2h)(h), \quad h = 2, \quad xy = 100$$

$$\Rightarrow V = 2(100 - 4(x + y) + 16) = 8(29 - x - \frac{100}{x})$$

$$\Rightarrow V' = 8(-1 + \frac{100}{x^2}) = 0 \Rightarrow x^2 = 100 \Rightarrow \boxed{x = 10}, \quad xy = 100 \Rightarrow \boxed{y = 10}$$

-۹

$$S = xy, \quad y^2 + (\frac{x}{2})^2 = 4^2 \Rightarrow y = \sqrt{16 - \frac{x^2}{4}} = \frac{1}{2}\sqrt{64 - x^2}$$

$$\Rightarrow S = \frac{1}{2}x\sqrt{64 - x^2} \Rightarrow S' = \frac{1}{2}(\sqrt{64 - x^2} + x(-2x)(\frac{1}{2\sqrt{64 - x^2}})) = 0$$

$$\Rightarrow \sqrt{64 - x^2} = \frac{x^2}{2\sqrt{64 - x^2}} \Rightarrow 64 - x^2 = x^2$$

$$\Rightarrow \boxed{x = 4\sqrt{2}}, \quad y = \frac{1}{2}\sqrt{64 - x^2} \Rightarrow \boxed{y = 2\sqrt{2}}$$

-۱۰

$$f(x) = 2x^3 - 3x^2 - 12x + 7 \Rightarrow f'(x) = 6x^2 - 6x - 12 = 6(x^2 - x - 2)$$

الف) $= 6(x - 2)(x + 1) = 0 \Rightarrow x = -1, 2 \Rightarrow$

x	$-\infty$	-1	2	$+\infty$
y'		+	o	-
y	$-\infty$	$\nearrow$	14	$\searrow$
			-13	$\nearrow$
				$+\infty$

-۱۱

تابع f در بازه های $(-\infty, -1]$, $[2, +\infty)$ اکیدا صعودی و در بازه $[-1, 2]$ اکیدا نزولی است.

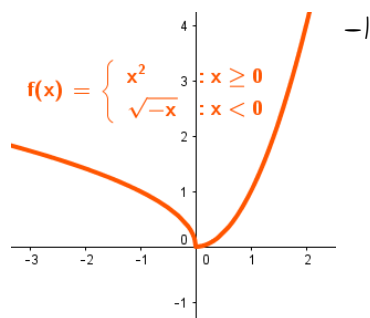
ب) $f(x) = \frac{x}{x-2} \Rightarrow f'(x) = \frac{-2}{(x-2)^2} \Rightarrow$

x	$-\infty$	2	$+\infty$
y'		-	X
y	1	$\searrow$	$\searrow$
		$-\infty$	$+\infty$
			1

تابع f در بازه های $(-\infty, 2)$, $(2, +\infty)$ اکیدا نزولی و بازه ای که در آن اکیدا صعودی باشد وجود ندارد.

در نقطه $(0,0)$ جهت تغییر عوض شده ولی مماس ندارد پس عطف نیست.

$$f(x) = \begin{cases} x^2 & x \geq 0 \\ \sqrt{-x} & x < 0 \end{cases} \Rightarrow f'(x) = \begin{cases} 2x & x > 0 \\ \frac{-1}{2\sqrt{-x}} & x < 0 \end{cases} \Rightarrow f''(x) = \begin{cases} 2 & x > 0 \\ \frac{-1}{4\sqrt{-x}^3} & x < 0 \end{cases}$$

-۲

الف) $f(x) = \frac{1}{3}x^3 - x^2 - 3x + 4 \Rightarrow f'(x) = x^2 - 2x - 3 \Rightarrow f'(x) = 2x - 2 = 0 \Rightarrow x = 1$

x	$-\infty$	1	$+\infty$
$\Rightarrow y''$		$-$	$+$
y	$-\infty \cap$	$\frac{1}{3}$	$\cup +\infty$

بنابر جدول و تغییر جهت تقعر، نقطه $A(1, \frac{1}{3})$ نقطه عطف است.

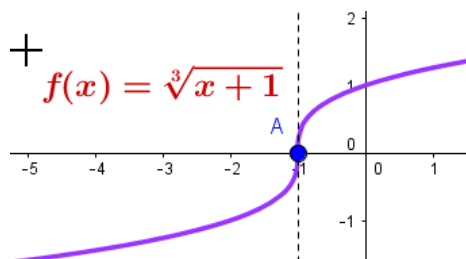
ب) $f(x) = \frac{x+1}{x-1} \Rightarrow f'(x) = \frac{-2}{(x-1)^2} \Rightarrow f''(x) = \frac{4}{(x-1)^3} \Rightarrow \Rightarrow$

x	$-\infty$	1	$+\infty$
y''		$-$	$+$
y	$-\infty \cap$	$\times$	$\cup +\infty$

توجه به جدول بالا، با آنکه در دو طرف $x=1$ مشتق دوم تغییر علامت می دهد ولی $1 \notin D_f$ پس تابع نقطه عطف ندارد

پ) $f(x) = \sqrt[3]{x+1} \Rightarrow f'(x) = \frac{1}{3\sqrt[3]{(x+1)^2}} \Rightarrow f''(x) = \frac{-2}{9\sqrt[3]{(x+1)^5}} \Rightarrow$

x	$-\infty$	-1	$+\infty$
y''		$+$	$-$
y	$-\infty \cup$	$\circ$	$\cap +\infty$

با توجه به جدول بالا، در دو طرف $x=-1$ تقعر تابع عوض شده

و تابع در $A(-1,0)$ پیوسته و دارای مماس قائم است

پس $A(-1,0)$ نقطه عطف تابع f است.

۳- الف) $y = x^3$ ب) $y = (x-1)^3$ پ) $y = x^3 + 1$ ت) $y = (x-2)^3 + 2$

$$y = ax^3 + bx^2 + c \Rightarrow y' = 3ax^2 + 2bx \Rightarrow y' = 6ax + 2b, x = \frac{1}{2} \Rightarrow 6a\left(\frac{1}{2}\right) + 2b = 0 \Rightarrow \boxed{2b = -3a}$$

$$(0,1) \in f \Rightarrow 1 = a(0)^3 + b(0)^2 + c \Rightarrow \boxed{c = 1}$$

$$(1,2) \in f \Rightarrow 2 = a(1)^3 + b(1)^2 + c \Rightarrow \boxed{a + b = 1} \Rightarrow \begin{cases} 2b = -3a \\ 2a + 2b = 2 \end{cases} \Rightarrow \boxed{a = -2}, \boxed{b = 3}$$

-۴

$$(0,0) \in f \Rightarrow 0 = (0)^3 + a(0)^2 + b(0) + c \Rightarrow \boxed{c = 0}$$

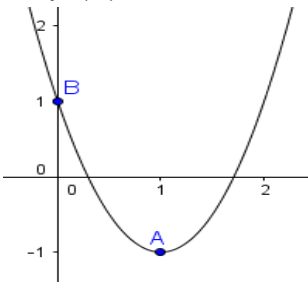
$$y = x^3 + ax^2 + bx + c \Rightarrow y' = 3x^2 + 2ax + b \Rightarrow y'' = 6x + 2a, x_{\text{inf}} = 0 \Rightarrow 6(0) + 2a = 0 \Rightarrow \boxed{a = 0}$$

$$x_{\text{max}} = -2 \Rightarrow 3(-2)^2 + 2a(-2) + b = 0 \Rightarrow -4a + b = -12, a = 0 \Rightarrow \boxed{b = -12}$$

$$\Rightarrow \boxed{y = x^3 - 12x}$$

-۵

الف) $f(x) = 2x^2 - 4x + 1 \Rightarrow$

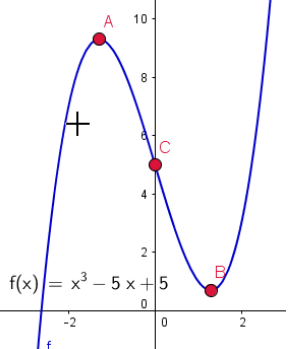

$$\begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ x \rightarrow \pm\infty \Rightarrow y \rightarrow +\infty \\ x = 0 \Rightarrow y = 1, y = 0 \Rightarrow x = 1 \pm \frac{\sqrt{2}}{2} \\ y' = 4x - 4 = 0 \Rightarrow x = 1 \\ y'' = 4 > 0 \end{cases} \Rightarrow$$

x	$-\infty$	1	$+\infty$
y'	$-$	0	$+$
y''	$\cup$	$\cup$	$\cup$
y	$+\infty$	$\searrow -1 \nearrow$	$+\infty$

نقطه $A(1, -1)$ نقطه بحرانی و مینیمم نسبی و مطلق تابع.
 $B(\sqrt{\frac{5}{3}}, f(\sqrt{\frac{5}{3}}))$

ب) $f(x) = x^3 - 5x + 5 \Rightarrow$

$$\begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ x \rightarrow \pm\infty \Rightarrow y \rightarrow \pm\infty \\ x = 0 \Rightarrow y = 5 \\ y' = 3x^2 - 5 = 0 \Rightarrow x = \pm\sqrt{\frac{5}{3}} \\ y'' = 6x = 0 \Rightarrow x = 0 \end{cases} \Rightarrow$$

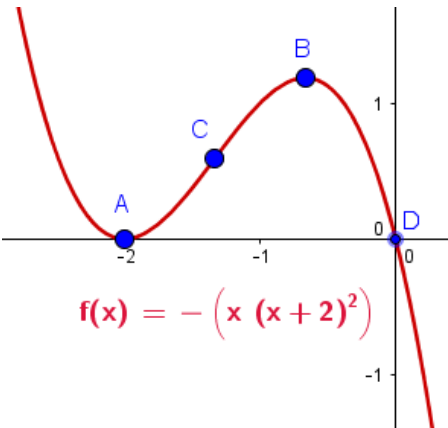
x	$-\infty$	$-\sqrt{\frac{5}{3}}$	0	$+\sqrt{\frac{5}{3}}$	$+\infty$
y'	$+$	0	$-$	$-$	$+$
y''	$\cap$	$\cap$	0	$\cup$	$\cup$
y	$-\infty$	$\nearrow 9/3$	$\searrow 5$	$\searrow 0/7$	$\nearrow +\infty$

نقطه $A(-\sqrt{\frac{5}{3}}, f(-\sqrt{\frac{5}{3}}))$ ماکزیمم نسبی و $B(\sqrt{\frac{5}{3}}, f(\sqrt{\frac{5}{3}}))$ مینیمم نسبی و $C(0, 5)$ نقطه عطف تابع است.

ب) $f(x) = -x(x+2)^2 \Rightarrow$

$$\begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ x \rightarrow \pm\infty \Rightarrow y \rightarrow \mp\infty \\ x = 0 \Rightarrow y = 0, y = 0 \Rightarrow x = 0, -2 \\ y' = (-x^3 - 4x^2 - 4x)' \\ = -(3x^2 + 8x + 4) = 0 \Rightarrow x = -2, -\frac{2}{3} \\ y'' = -(6x + 8) = 0 \Rightarrow x = -\frac{4}{3} \end{cases} \Rightarrow$$

x	$-\infty$	-2	$-\frac{4}{3}$	$-\frac{2}{3}$	$+\infty$
y'	$-$	0	$+$	$+$	0
y''	$\cup$	$\cup$	0	$\cap$	$\cap$
y	$+\infty$	$\searrow \circ \nearrow$	$\nearrow \frac{16}{27}$	$\nearrow \frac{32}{27}$	$\searrow -\infty$

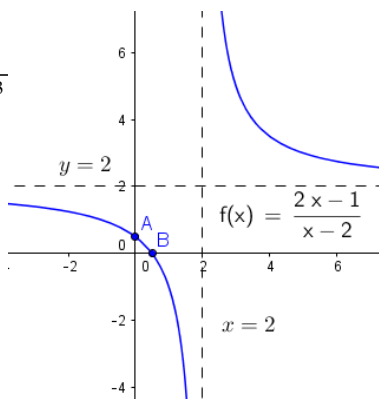

$f(x) = -(x(x+2)^2)$

نقطه $A(-2,0)$ مینیمم نسبی و $B(-\frac{2}{3}, \frac{32}{27})$ ماکزیمم نسبی و $C(-\frac{4}{3}, \frac{16}{27})$ نقطه عطف تابع است.

$$f(x) = \frac{2x-1}{x-2} \Rightarrow \begin{cases} D_f = \mathbb{R} - \{2\} \\ x \rightarrow \pm\infty \Rightarrow y \rightarrow 2, x \rightarrow 2^\pm \Rightarrow y \rightarrow \pm\infty \\ x=0 \Rightarrow y = \frac{1}{2}, y=0 \Rightarrow x = \frac{1}{2} \\ y' = \frac{-3}{(x-2)^2} < 0 \\ y'' = \frac{6}{(x-2)^3} \end{cases} \Rightarrow$$

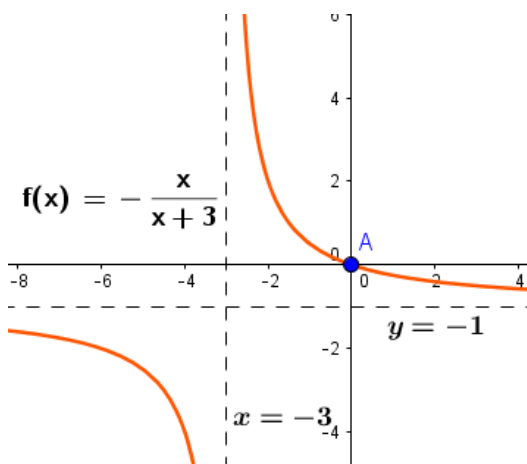
x	$-\infty$	2	$+\infty$
y'	$-$	$\times$	$-$
y''	$\cap$	$\times$	$\cup$
y	2	$\searrow \infty \times \swarrow$	2

تابع دارای میانب افقی $y = 2$ و میانب قائم $x = 2$ بوده و اکسترمم مطلق و نسبی و عطف ندارد.

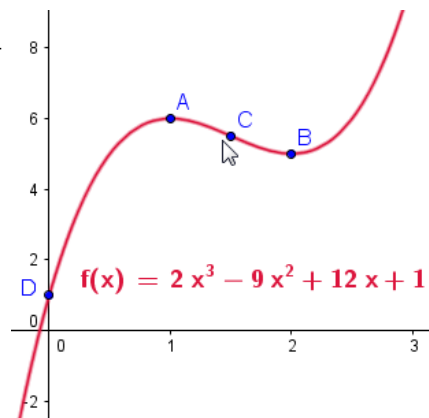
$$f(x) = \frac{-x}{x+3} \Rightarrow \begin{cases} D_f = \mathbb{R} - \{-3\} \\ x \rightarrow \pm\infty \Rightarrow y \rightarrow -1, x \rightarrow -3^\pm \Rightarrow y \rightarrow \pm\infty \\ x=0 \Rightarrow y = 0 \\ y' = \frac{-3}{(x+3)^2} < 0 \\ y'' = \frac{6}{(x+3)^3} \end{cases} \Rightarrow$$

x	$-\infty$	-3	$+\infty$
y'	$-$	$\times$	$-$
y''	$\cap$	$\times$	$\cup$
y	-1	$\searrow \infty \times \swarrow$	-1

تابع دارای میانب افقی $y = -1$ و میانب قائم $x = -3$ بوده و اکسترمم مطلق و نسبی و عطف ندارد.

$$f(x) = 2x^3 - 9x^2 + 12x + 1 \Rightarrow \begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ x \rightarrow \pm\infty \Rightarrow y \rightarrow \pm\infty \\ x = 0 \Rightarrow y = 1 \\ y' = 6x^2 - 18x + 12 = 6(x^2 - 3x + 2) = 0 \Rightarrow x = 1, 2 \\ y'' = 12x - 18 = 6(2x - 3) = 0 \Rightarrow x = \frac{3}{2} \end{cases}$$

ج)

x	$-\infty$	1	$\frac{3}{2}$	2	$+\infty$	
y'	$+$	$\circ$	$-$	$-$	$\circ$	$+$
y''	$\cap$	$\cap$	$\circ$	$\cup$	$\cup$	
y	$-\infty$	$\nearrow 6$	$\searrow \frac{11}{2}$	$\searrow 5$	$\nearrow +\infty$	

نقطه $A(1, 6)$ ماکزیمم نسبی و $B(2, 5)$ مینیمم نسبی و $C(\frac{3}{2}, \frac{11}{2})$ نقطه عطف تابع است.

۲- مدل تقاطع ممانبوی تابع هموگرافیک $y = \frac{ax+b}{cx+d}$ ، مرکز تقارن تابع به مقتضات $(-\frac{d}{c}, \frac{a}{c})$ است، پس

$$\left. \begin{aligned} -\frac{d}{c} = 2 &\Rightarrow d = -2c \\ \frac{a}{c} = 1 &\Rightarrow a = c \\ (-1, 0) \in f &\Rightarrow 0 = \frac{a(-1)+b}{c(-1)+d} \Rightarrow a = b \end{aligned} \right\} \Rightarrow f(x) = \frac{ax+b}{cx+d} = \frac{cx+c}{cx-2c} = \frac{x+1}{x-2}$$

$$f(x) = x^3 + x - 2 \Rightarrow \begin{cases} f'(x) = 3x^2 + 1 > 0 \\ f''(x) = 6x = 0 \Rightarrow x = 0 \end{cases} \quad \text{۳- گزینه (ب)}$$

تابع آکیرا صعودی و دارای نقطه عطف $A(0, -2)$ است، زیرا

مشتق دوم در دو طرف A تغییر علامت داده و در آن پیوسته است و دارای مماس می باشد.